

Innspill til møte i Topplederforum for bærekraftsmålene

Som sivilsamfunn legger vi som premiss for vårt innspill at vår virksomhet er politikk og dermed belyser hvordan situasjonen er i Norge og verden fremfor vår egen virksomhet. Basert på FN-rapporter om klima- og naturkrisen, og på OECDs rapport «**Environmental Performance review, Norway**» presentert i Oslo 22. april 2022, kan vi slå fast at det er flere områder hvor Norge må styrke innsatsen fremover. Det gjelder spesielt bærekraftig forbruk (ansvarlig forbruk), naturmangfold og klima. Norges økologiske fotavtrykk per innbygger er blant de høyeste i verden og overskrider klodens bærekapasitet.

For å endre dette foreslår Forum for Utvikling og Miljø konkrete endringer med vridninger innen skatte- og avgiftssystemet for en bærekraft utvikling, styrking av sertifiseringsordninger, krav til anskaffelser, arealpolitikk og tilpasninger til en sirkulær økonomi.

Skatte- og avgiftssystemet må bidra til at det blir lettere og bedre å velge klimavennlige løsninger. Dette er forenlig med prinsippet om at forurenser betaler og kan innrettes slik at det frigjør midler til økt elektrifisering (f.eks. Nordlandsbanen) og subsidier av klimavennlig kosthold og kortreist mat. Momsfritak på reparasjon og gjenbruk vil bidra til en mer sirkulær økonomi. Samtidig bør det være høyere avgifter på varer og tjenester med høyt karbonavtrykk for å stimulere til reduksjon og ansvarlig forbruk.

Noen helt konkrete forslag her er; Stille krav til produsenter om reparerbarhet og tilgang på nødvendige deler og bruksanvisninger i produktets forventede levetid. Utvide produsentansvaret slik at produsenter og importører har ansvar for produktene sine helt til de er ferdig gjenvunnet og må ta hensyn til gjenvinningsprosessen i design og produksjon. Heve reklamasjonstiden til 10 år for elektriske artikler, for å oppmuntre til bedre holdbarhet og økt levetid. Legge til rette for flere dele-, utleie- og utlånsordninger etter modell av dagens bildeleringer og biblioteker.

Videre vil styrking av sertifiseringsordninger og krav til innkjøp og anskaffelser være lavthengende frukter som kan gi uttelling på flere viktige områder. Det er en relativt liten andel varer som er sertifisert og godt merket på det norske markedet. Krysser vi grensen til Sverige er tilbudet dobbelt så stort. Det må legges til rette for at forbrukerne kan gjøre ansvarlige valg. Åpenhetsloven kan bidra på dette området fremover. Det er viktig at staten og kommuner bruker sin markedsrett og setter en høy standard og lovfester krav til innkjøp av varer og tjenester.

Arealpolitikk er helt avgjørende for å ta vare på naturen og må settes høyt på agendaen fremover. Det er behov for en helhetlig og systemisk tilnærming. Statsbudsjettets «*Grønn Bok*» for klimabudsjettering og klimaregnskap, samt et arealregnskap, må bli en operativ del av statens virkemidler, med en uavhengig instans som kan vurdere resultatene. På et overordnet plan bør det også stimuleres til en åpen debatt for samfunnsutviklingen som kan følge to ulike tilnærminger: «*Grønn vekst – Økologisk modernisering*» med en storstilt satsing på teknologisk innovasjon med tydelig grønn profil innen rammen av den eksisterende politiske og økonomiske ideologien, eller «*Økologisk økonomi – Degrowth*» med kortere arbeidstid, delingsøkonomi, mer lokal matproduksjon, mer fokus på sosial og kulturell aktivitet, i større grad involverende beslutningsprosesser og lavere forbruksnivå. Vi ser frem til en diskusjon og konkret oppfølging etter møtet i Topplederforum.